

Správní právo

zimní semestr 2024

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

JUDr. Michal Vítek, Ph.D.

Odborný asistent, ÚVSSP

michal.vitek@fvp.slu.cz

Podmínky absolvování předmětu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

1. Nutno získat 80 kvalifikačních bodů ze 100, a to:

- 1 účast = 1 bod
- Esej/prezentace = 10 bodů
- Test až 80 bodů

Doporučená literatura:

- Zákon + komentář
  - Monografie (zejména Beck, Leges, Wolters Kluwer)
  - www.epravo.cz, www.pravniprostor.cz,
-

Základní struktura předmětu

Úvod do správního práva

- Definice správního práva
- Význam správního práva v právním systému
- Základní zásady správního práva

System správního práva

- Vnitřní členění správního práva
- Hmotné správní právo
- Procesní správní právo

Základní struktura předmětu

Hmotné správní právo

- Definice hmotného správního práva
- Úprava konkrétních práv a povinností účastníků právních vztahů
- Oblasti hmotného správního práva:
  - Správní právo finanční
  - Správní právo stavební
  - Správní právo životního prostředí
  - Správní právo

Základní struktura předmětu

Procesní správní právo

- Definice procesního správního práva
- Správní řízení:
  - Zahájení řízení
  - Průběh řízení
  - Rozhodnutí a jeho důsledky
- Správní soudnictví:
  - Přezkum správních rozhodnutí
  - Systém správních soudů

•

Základní struktura předmětu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

Prameny správního práva

- Ústava ČR a Listina základních práv a svobod
- Zákony a další právní předpisy (např. správní řád, zákon o přestupcích)
- Mezinárodní smlouvy a jejich vliv na správní právo
- Judikatura správních soudů
-

Základní struktura předmětu

Subjekty správního práva

- Správní orgány:
  - Státní správa
  - Samospráva
- Subjekty se zvláštním postavením (např. veřejný ochránce práv)
- Soukromé osoby ve správním právu (občané a podnikatelské subjekty)
-

Základní struktura předmětu

Správní akt a jeho druhy

- Definice správního aktu
- Druhy správních aktů:
  - Normativní správní akty
  - Individuální správní akty
- Právní následky správních aktů
-

Základní struktura předmětu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

Sankce ve správním právu

- Druhy sankcí ve správním právu (např. pokuty, odejmutí povolení)
- Odpovědnost za přestupky a správní delikty
- Opravné prostředky proti sankcím

Kontrola ve správním právu

- Vnitřní a vnější kontrola
- Role Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu
- Kontrolní mechanismy (např. přezkoumávání správních rozhodnutí)
-

Základní struktura předmětu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

Aktuální vývoj a trendy ve správním právu

- Digitalizace veřejné správy
- E-government a elektronická komunikace se správními orgány
- Mezinárodní spolupráce v rámci správního práva
-

Postavení správního práva v dichotomii práva soukromého a veřejného:

A) Rozdělení soukromého a veřejného práva je možné pojmout po linii teorií rozlišování veřejného a soukromého práva: **teorie zájmová** (publicum ius est, quod ad statum rei Romanae spectat, privatum quod ad singulorum utilitatem), **teorie mocenská** (horizontalita či vertikálnita?), **teorie organická** (dle příslušnosti k určitému subjektu při jednání), **teorie metody právní regulace** (kdo působí na právní vztah?)

1.

<ul style="list-style-type: none"> • Právo soukromé	<ul style="list-style-type: none"> • Právo veřejné
<ul style="list-style-type: none"> • Občanské právo	<ul style="list-style-type: none"> • Vybrané aspekty pracovního práva • Vybrané aspekty rodinného práva • Právo sociálního zabezpečení • Procesní právo
<ul style="list-style-type: none"> • Pracovní právo • Rodinné právo • Obchodní právo (součást občanského) • Autorské právo, právo průmyslového vlastnictví (IP)	<ul style="list-style-type: none"> • Správní právo • Trestní právo • Ústavní právo • Finanční právo, přestupkové právo, právo životního prostředí, vojenské právo, policejní právo

Historická východiska správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Správa je druhem společenského řízení realizovaného státem, v němž se projevuje výkonná moc státu.

Samospráva – typ veřejné správy realizované jinými veřejnoprávními subjekty, než státní správou.

„Veřejná správa“ jako nevyhnutelný následek formování státu.

Postupné vytváření mocenského dualismu: pozemková šlechta a později i zástupci měst.

Správa jako důsledek formování centrální moci – raný středověk?

Základy české státnosti:

- český stát jako otrokářská organizace (prof. Wihoda)
- Slované jako etnická kategorie
- 1. pol. 7 stol.: část českého území jako součást kmenového svazu: „Sáмова říše“
- 9. stol. „Velká Morava“ jako první křesťanský stát
- moc však představuje osoba panovníka
- na knížecím dvoře patrně existuje „dvorská kancelář“ (Schelle, 2016)
- desintegrace v 10. stol.
- od ½ 10. stol. prominence rodu Přemyslovců, pravidelná organizace dvorských sjezdů
- postupné dělení území, do „údělů“
- od 11. stol. Tvorba prvních dvorských úřadů a současně, i první normotvorba

První normy na českém území – Dekrta Břetislavova (1039)

„Bratří, pozdvihněte společně své pravice k Hospodinu a mějte pozor na mé řeči; chci, abyste je přísahou na svou víru potvrdili. Tedy toto ať jest hlavní mé a první přikázání, aby vaše manželství, jež jste doposud měli jako s lehkými ženami a nepořádná po způsobu hloupých hověd, od té chvíle byla podle církevních ustanovení zákonná, soukromá a nerozlučná, a to tak, aby muž žil maje dosti na jedné ženě a žena majíc dosti na jednom muži. Jestliže by však manželka svým mužem nebo muž manželkou opovrhla a svár mezi nimi vzplanul do roztržky, přeji si, aby ten rušitel manželství, který by se nechtěl vrátiti k předešlému svazku právě uzavřenému, nebyl uváděn podle řádu naší země do otroctví, nýbrž spíše, jak neoblomně káže naše nezměnitelné rozhodnutí, budiž odveden, ať je to jakákoliv osoba, do Uher a nesmí se žádnými penězi vykoupiti nebo do naší země vrátiti, aby se hlízami jedné ovečky nenakazil celý ovčinec Kristův.“ Biskup Šebíř pravil: "Kdo by jinak učinil, budiž klet! Týmž trestem mají býti stiženy panny, vdovy a cizoložnice, o nichž je známo, že pozbyly dobrého jména, porušily stud a obtěžkaly smilstvím. Neboť když se mohou podle své vůle vdáti, proč se dopouštějí cizoložství a svůj plod vyhánějí, což je zločin ze zločinů nejhorší?"

Historická východiska správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

První „úřady“:

- lovčí, mistr kuchyně, mečník, palácový hrabě, komorník, dvorský sudí (justice?), kancléř (zejména diplomatické záležitosti), hradská soustava (purkrabí)
- postupný vznik dvorské soustavy: nejdříve vojenská, potom správní funkce
- tlak na vytvoření komplexní úpravy: Statuta Konráda II Oty (1189):

„nejstarší český zákoník“: členěn do článků, kazuistických

- vydán na dvorském sjezdu v Sadské v r. 1189, koncipován latinsky
  - „dohoda“ mezi panovníkem a šlechtou, v soudnictví a správě posiluje práva panovníka
  - držba výsluh se stává dědičnou
  - soudce nesmí nikdy soudit sám, ale svolení k ordaálům
  - povoluje krčmy □
-

Historická východiska správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Statuta Konrádova:

Čl. 35: „K soudu necht' se nikdo nedostavuje, leč by byl podle práva před tím ve svém sídle pohnán

Čl. 39: „Ad haec omnes communiter tabernas habeant“, „K tomu všichni společně necht' mají krčmy“

Potvrzením dědičné držby šlechtě de facto umožnil vznik vrchnostenské správy.

R. 1212: Zlatá bula Sicilská: dědičnost královského titulu, Moravské markrabství a Pražské biskupství jako součást Českého státu.

Etablování zemského soudu a zemského sněmu: počátek stavů.

13. stol.: lokátoři jako počátek samosprávy – zajišťují etablování nových měst v procesu kolonizace.

Pozdní středověk:

- Nástup Lucemburků a potvrzení privilegií měst, od 1310 Jan Lucemburský.
- Slezská knížata přijala lenní svrchovanost Jana Lucemburského, stále neexistuje trvalý sněm
- Od 14. stol. Za Karla ustaveny Země koruny české jako trvale a územně vymezený útvar

Přelom: nástup Habsburků, po volbě Ferdinanda I Habsburského v r. 1526

- r. 1527 zřízena Česká komora – centrální správní orgán
  - v 50. letech zřízena Slezská komora
  - r. 1527 zřízena Dvorská komora – nadřízený orgán pro věci finanční
  - Tajná rada – zahraniční a vnitřní politika
  - Dvorská rada – nejvyšší odvolací soudní instance (fakticky nefungovala pro Čechy)
  - omezení městské samosprávy a zavedení funkce místodržících
-

Pobělohorské období:

- další omezování stavovské správy ve prospěch centrální/panovnické
  - Vydání Obnoveného zřízení zemského v r. 1627: nová „ústava“ Českých zemí
  - panovník jako jeden zákonodárce
  - Česká dvorská kancelář jako nejvyšší úřad pro Čechy
  - rovnoprávnost němčiny a češtiny
  - posílení centrálních úřadů
-

Historická východiska správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Tento stav trval s úpravami až do reforem Marie Terezie/Josefa II:

- centralizace
  - byrokratizace
  - r. 1742 vznik Státní kanceláře, ze které se později zformovalo min. zahraničí, nicméně zasahovalo do vnitřních záležitostí
  - propojení politické a finanční správy: Directorium in publicis et cameralibus
  - Zřízení nejvyššího soudního úřadu
  - Královská reprezentace a komora namísto stavovských orgánů
-

Revoluční změny 19. stol.:

- 15.03.1848 vydán konstituční patent, vyhlášující přechod ke konstitučnímu zřízení
  - 25.04.1848 oktrojována ústava „Pillersdorfova“
  - zrušeno poddanství, nicméně návrat k neoabsolutismu
  - 20.10.1860 vydán Říjnový diplom, opětovný konec absolutismu, nicméně opět revidován tzv. únorovou ústavou z r. 1861
  - milníkem je r. 1867: ustavení parlamentní monarchie
  - ústavní zaručení občanských práv
  - postavení člověka se mění z poddaného na občana
  - 21.12.1867 vydán soubor ústavních zákonů: 7 předpisů (říšské zastupitelstvo, všeobecná lidská práva, říšský soud, soudcovská moc, zákon o vládě výkonné a moci vládní, o společenských záležitostech + dualismus)
  -
-

Historická východiska správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- opětovný návrat dvojkoľejnosti státní správy (již od 1849)
- první „legislativní smršť“: m.j. např. 118/1867: Základní zákon státní o užívání moci vládní a vykonávací:

Viz aspi, zejména čl.:

Článek 11. Úřadové státní mají v mezích své úřední působnosti právo, na základě zákonů a nařízení vydávat, rozkazy dávat, a donucovat ty, kteří jsou jimi vázáni, aby jak tyto rozkazy, tak i zákony a nařízení zachovávali.

Článek 12. Všichni služebníci státní odpovídají z toho v mezích své úřední působnosti, aby se základní zákonové státní zachovávali a práce dle zákonů říšských i zemských konaly.

Článek 13. Orgánové správy státní, činíce přísahu služební, povinni jsou také přísahati, že chtějí základní zákony státní neporušeně zachovávat.

Funkce:

- doplňující
- pomocná
- výkladová
- derogační

Funkce obecných principů spočívá zejména v zajišťování spravedlnosti a správného fungování veřejné správy.

Správní řád je specifický v uceleném uvedení principů v rámci úvodu normativního textu.

Principy soudobého správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- zásada zákonnosti § 2 SpŘ
  - zásada služby veřejnosti § 4 odst. 1 SpŘ
  - zásada ochrany práv nabytých v dobré víře § 2 odst. 3 SpŘ
  - zásada proporcionality § 2 odst. 3 SpŘ
  - princip právní jistoty § 2 odst. 2, 3 SpŘ
  - zásada rovnosti stran § 7 SpŘ
  - zásada materiální pravdy § 3 SpŘ
  - zásada volného hodnocení důkazů § 50 odst. 4 SpŘ
  - zásada nestrannosti § 7 SpŘ
  - zásada poskytování pomoci a poučení § 4 odst. 2 SpŘ
-

Principy soudobého správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- zásada rychlosti a hospodárnosti řízení § 6 odst. 1, 2 SpŘ
  - zásada možnost účastníků vyjádřit se – zásada právního slyšení § 36 odst. 2, 3 SpŘ
  - právo nahlížet do spisu § 38 SpŘ
  - princip kontinuity služeb veřejné správy
  - princip transparentnosti – výkon veřejné správy musí podléhat kontrole
  - zásada neveřejnosti správního řízení modifikovaná zásadou veřejnosti § 49 odst. 2, 3 SpŘ
  - zásada písemnosti správního řízení modifikovaná zásadou ústnosti § 49 odst. 1 SpŘ
  - zásada oficiality § 46 SpŘ modifikovaná zásadou dispoziční § 44 SpŘ
  - zásada dvoustupňového řízení § 81 SpŘ
-

Principy soudobého správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

§ 2 SŘ: zásada legality:

(1) Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen "právní předpisy"). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.

(2) Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.

---

§ 4 SŘ: zásada služby veřejnosti:

(1) Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.

(2) Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.

Prameny správního práva

- formální vs. materiální význam
- hierarchické uspořádání norem
- normy státem vytvořené či státem aprobované

- A) Ústavní normy
- B) Pravidla mezinárodního práva
- C) Právo EU
- D) Obecné principy správního práva
- E) Zákony
- F) Nařízení vlády a vyhlášky ústředních správních úřadů
- G) Předpisy obcí a krajů

Ústavněprávní prameny:

- čl. 2 ÚČR: dělba moci
- čl. 67 – 80 ÚČR: moc výkonná
- čl. 99 až 105 ÚČR: právo na samosprávu
- čl. 1 až 42 LZPS: katalog základních práv
- čl. 36 – 40 LZPS: právo na soudní ochranu
- čl. 3 LZPS: zákaz diskriminace

Speciální fokus: čl. 105: přenesená působnost: Zákon stanoví, v jakých oblastech mohou obce a kraje vykonávat státní správu v rámci přenesené působnosti.

Pravidla mezinárodního práva

Inkorporace: přímý účinek/adaptace/transformace

Základní mezinárodněprávní dokumenty:

- **Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (ICCPR):** Tento pakt zaručuje občanská a politická práva, jako je právo na život, spravedlivý proces, svobodu projevu, a ochranu před mučením. Správní orgány musí při své činnosti respektovat tato práva a jejich porušování může být předmětem mezinárodního přezkumu.
- **Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (ICESCR):** Tento pakt chrání práva na vzdělání, zdravotní péči, práci a další sociální práva, což má dopad na činnost státních orgánů v oblasti sociální a zdravotní politiky.
- **Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP):** Pro Českou republiku, jako člena Rady Evropy, má zásadní význam tato úmluva, která chrání základní lidská práva, včetně práva na spravedlivý proces, práva na soukromí, svobodu projevu a další. V případě porušení těchto práv mohou jednotlivci stěžovat na správní rozhodnutí i k Evropskému soudu pro lidská práva.
- **Evropská charta místních samospráv:** čl. 2-3: Charta uznává právo místních společenství na vlastní řízení veřejných záležitostí. , čl. 4: Pravomoci místních samospráv musí být upraveny zákonem, ale zákon musí respektovat zásadu subsidiarity (tj. rozhodnutí mají být přijímána co nejbliže občanům). Státní orgány nesmí bezdůvodně zasahovat do činnosti místních samospráv., čl. 9 (ČR částečně výjimka): Místní orgány mají také právo vybírat vlastní daně nebo získávat prostředky z jiných finančních zdrojů, které jsou regulovány zákonem

Právo EU: Zejména SEU a SFEU (viz jiný kurz)

Zákonné předpisy:

1. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

- **Základní procesní norma** správního práva, která upravuje postup správních orgánů při výkonu veřejné správy. Stanoví pravidla správního řízení, včetně práv a povinností účastníků řízení.

2. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

- Upravuje **soudní přezkum správních rozhodnutí** a jiných správních aktů. Tento zákon stanoví procesní pravidla, jakým způsobem mohou být správní rozhodnutí napadena u soudů.

3. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

- Upravuje **postavení a fungování obcí** jako základních jednotek místní samosprávy. Stanovuje pravomoci obecních zastupitelstev, starostů a dalších orgánů obce.

4. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

- Upravuje **organizaci a fungování krajů** jako vyšších samosprávných celků. Stanovuje kompetence krajských orgánů, jako jsou krajská zastupitelstva, hejtmani a rada kraje.

---

5. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

- Specifický zákon upravující **právní postavení hlavního města Prahy**, které má zvláštní postavení mezi obcemi a kraji. Upravuje kompetence a organizaci samosprávy hlavního města.

6. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

- Upravuje činnost a postavení **obecní policie**, která má za úkol zajišťovat veřejný pořádek a bezpečnost v obcích.

7. Zákon č. 184/2006 Sb., o vyvlastnění

- Upravuje podmínky a postupy pro **vyvlastnění nemovitostí** pro účely veřejného zájmu. Tento zákon stanoví, kdy a za jakých podmínek může dojít k vyvlastnění, a jaké má osoba práva při vyvlastnění.

8. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

- Tento zákon garantuje **právo občanů na informace** o činnosti veřejné správy. Upravuje postupy, jak mohou občané žádat informace od orgánů veřejné správy, a jaké informace musí být poskytovány.

9. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

- Upravuje **výběr místních poplatků**, které jsou příjmem obcí. Stanovuje pravidla pro zavedení, správu a vymáhání poplatků, jako jsou například poplatky za odvoz odpadu nebo za užívání veřejného prostranství.

10. Zákon č. 255/2012 Sb., kontrolní řád

- Tento zákon stanovuje pravidla pro **kontrolní činnost** veřejné správy. Upravuje, jakým způsobem mohou správní orgány provádět kontrolu a inspekce, a jaká jsou práva kontrolovaných subjektů.
-

Správní řád:

zák. č. 500/2004 Sb, správní řád:

- obecný procesní předpis
  - Obecné správní řízení – upraveno správním řádem vs. Zvláštní správní řízení – rozhodování je upraveno zvláštním zákonem, subsidiárně se pak použije správní řád
  - Pozn. subsidiární použití správního řádu – s.ř. se použije tehdy, pokud nestanoví zvl. zákon jiný postup, pak má přednost zvl. právní úprava
  - Důležité postavení základních zásad: jde o zásady činnosti i správního řízení - §2 až 8 správního řádu
  - uplatní se u činnosti veřejné správy, i když je působnost správního řádu vyloučena - návod na interpretaci jednotlivých ustanovení zákona
-

Správní řád:

Fáze rozhodování:

- před zahájením řízení
  - zahájení řízení (zásada dispoziční x zásada oficiality)
  - zjišťování podkladů pro vydání rozhodování a jejich hodnocení (dokazování)
  - vydání rozhodnutí
  - opravné prostředky
  - exekuce
  -
- + postup podle SŘS
-

Správní právo jako samostatné právní odvětví:

1. Předmět
2. Metoda právní regulace
3. Soudržnost právních norem
4. Zájem společnosti

Předmět regulace:

- upravuje postavení a chování subjektů práva ve vztazích, které vznikají a uskutečňují se v souvislosti s realizací výkonu moci ve státě ve sféře veřejné správy

Veřejná správa:

- správa veřejných záležitostí ve společnosti zorganizované ve stát, je projevem realizace moci výkonné ve státě X **soukromá správa:** - správa soukromých záležitostí, v soukromém zájmu, soukromými osobami, sledující určitý vlastní cíl a řídící se přitom vlastní vůlí
-

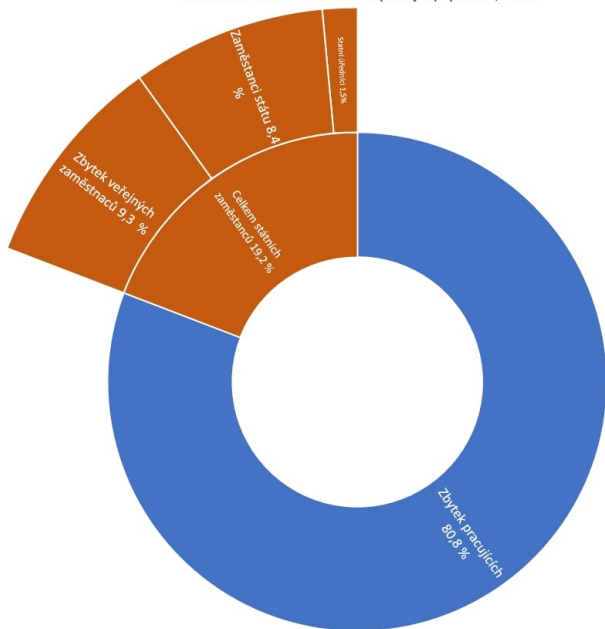
ČLENĚNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY	
STÁTNÍ SPRÁVA	SAMOSPRÁVA
STÁT	VEŘEJNOPRÁVNÍ KORPORACE
<ul style="list-style-type: none"> - vláda, - ministerstva, - další orgány (policie, finanční úřady, celní úřady, katastrální úřady apod.)	<ul style="list-style-type: none"> - územní (obce, kraje), vykonávají územní samosprávu, - zájmové (svazy, společenstva), vykonávají zájmovou samosprávu, - profesní (komory)
Samosprávné orgány (zejména obce a kraje) vykonávají také státní správu v případech, že na ně byla příslušným zákonem přenesena.	

System a základní pojmy správního práva

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH

Přibližné rozložení zaměstnanců v pracující populaci 5,2 mil.

• Roky	• Počty zaměstnanců OSS a POS
• 2024	• 487 591
• 2023	• 499 056
• 2022	• 488 879
• 2021	• 482 270
• 2020	• 475 369
• 2019	• 469 737
• 2018	• 453 431
• 2017	• 444 928
• 2016	• 437 291

Státní správa:

- uskutečňovaná státem jménem státu a v zájmu státu (základ veřejné správy) a

vs. Samospráva: uskutečňována jinými subjekty než je stát svým jménem a ve svém zájmu (spravují sami sebe) je od státní správy odvozena □

Správa: vrchnostenská a nevrchnostenská (fiskální a pečovatelská)

Veřejná správa vymezení - Pozitivní vs negativní vymezení veřejné správy

„Činnosti, při jejímž výkonu jsou správní úřady (orgány) vázány ve své činnosti nejen právními předpisy, ale též rozhodnutími vyšších úřadů (orgánů).“

vs. „Veřejná správa je souhrnem činností, které nelze kvalifikovat jako zákonodárství nebo soudnictví.“

Veřejná správa vs zákonodárství:

- zákonodárství je veřejné správě nadřazeno - vytváří pro ni formou zákonů právní rámce
- veřejná správa jako činnost výkonná, podzákonná a nařizovací je vázána zákony a zároveň zabezpečuje jejich provedení.
-

Veřejná správa vs soudnictví:

- Soudy jsou vázány jen zákony, jinak jsou nezávislé. Tato nezávislost bývá ústavně zabezpečena instituty nesaditelnosti a nepřeložitelnosti soudců
  - Veřejná správa je prováděna ve veřejném zájmu osobami, které nejsou nezávislé
  - Veřejná správa je kontrolována soudy
-

Metoda regulace:

- Administrativně právní metoda regulace: nerovnost mezi vykonavatelem a adresátem
- Vykonavatelé veřejné správy jako nositelé veřejné moci

-
-

Soudržnost právních norem:

- vyšší míra vzájemné soudružnosti, relativní systémová samostatnost vůči normám jiných právních odvětví
  - vnější systémové vztahy, zejména s ostatními veřejnoprávními odvětvími
  - není kodifikovatelné
-

System správního práva:

- SP organizační („KDO“) – organizace, postavení, pravomoc a působnost
  - SP hmotné („CO“) – normy upravující P+Po, úprava jednotlivých oblastí a úseků veřejné správy (ztotožňováno se zvláštní částí)
  - SP procesní („JAK“) – úprava procesních postupů ve veřejné správě, někdy zaměňováno se správním řízením
  - SP trestní – stanovuje následky za porušení právních norem, správně právní odpovědnost, oprávnění veřejné správy trestat
-

Normy správního práva:

Co je to norma ? (obecně závazné pravidlo chování vydané ve státem předepsané formě a vynutitelné státní mocí)

Znaky: regulativnost, právní závaznost, obecnost, vynutitelnost

Systematizace: hypotéza, dispozice, sankce

Druhy norem:

- regulativní x ochranné
  - zavazující (přikazují nebo zakazují) x zmocňující
  - hmotně právní x procesně právní
  - perfektní x imperfektní
  - odkazující x blanketní
-

Realizace norem:

1. **Přímá** – samotné chování subjektů správního práva
2. **Aplikace** - činnost orgánů veřejné správy: autoritativní proces (nositelé veřejné moci)
rozhodovací proces (akt aplikace práva)
- 3.

Interpretace norem:

Výklad norem - vyložení právního obsahu

Druhy:

- podle subjektu a) legální b) autentický c) prováděný aplikujícím orgánem d) doktrinní
  - podle metody : a) jazykový b) logický c) systematický d) historický
  - podle rozsahu : a) doslovný b) zužující c) rozšiřující
-

Správní uvážení:

Stav, kdy s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný nutný právní následek.

Volba jednoho z více právní normou předvídaných řešení (vztahuje se především k rozhodování o právu).

Příklad: Správní orgán může rozhodnutím uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že...“ (§ 62 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád)

Správní uvážení není nikdy absolutní a je limitováno - nikdy se nejedná o libovůli

Judikatura NSS (rozsudek ze dne 23. 3. 2005, sp. zn. 6 A 25/2002) Základními limity správního uvážení jsou: Zákon, principy vyplývající z ústavního pořádku České republiky: zákaz libovůle, zásada legitimního očekávání, princip rovnosti, zákaz diskriminace, princip proporcionalit

---

Neurčité pojmy

Norma správního práva používá výraz, který blíže obsahově nevymezuje

Obsah je nutno posuzovat případ od případu, a to na základě posouzení dané situace Příklad: veřejný zájem, občanské soužití, veřejný pořádek

§ 119 odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců: Pokud občan Evropské unie závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, Policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění, ve kterém stanoví dobu, po kterou nelze umožnit vstup na území, a to až na 10 let.

§ 78 odst. 2 zákona o provozu na pozemních komunikacích Dopravní značky se smějí užívat jen v takovém rozsahu a takovým způsobem, jak to nezbytně vyžaduje bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích nebo jiný důležitý veřejný zájem

---

Právo na samosprávu je jedním z Ústavou zaručených práv.

Ústava zakotvuje v čl. 99 obce jako základní územní samosprávné celky. Kraje jsou pak vyššími samosprávnými celky, které lze vytvořit nebo zrušit pouze ústavním zákonem. Právními předpisy, které upravují územní členění státu a územní samosprávu jsou, vedle Ústavy České republiky, následující:

- Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., který byl novelizován zákonem č. 176/2001 Sb. Jde o právní předpis zakotvující vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Novelizace pak změnila názvy některých krajů na základě požadavků obyvatel tak, aby odpovídaly historicky tradičním názvům v dané oblasti.
- Obecní a krajské zřízení

Obec: je základní územní samosprávné společenství občanů, je veřejnoprávní korporací, která vlastní k výkonu své činnosti majetek. Se svým majetkem obce hospodaří samostatně a stát ručí za jejich závazky jen tehdy, pokud ručení výslovně převezme. Obec pečuje o všestranný rozvoj území a potřeby občanů, přitom chrání veřejný zájem.

- **evropská charta místní samosprávy**
    - 15. října 1985 ji podepsalo 11 států, vstoupila v platnost po ratifikaci čtvrtým státem k 1. září 1988
    - základním posláním Charty je zajistit práva a ochranu práv místní samosprávy, která je nejbližší občanům a do jejíhož rozhodování se občané zapojují nejen formou volby zástupců do zastupitelstev obcí, ale i dalšími způsoby, např. prostřednictvím místních referend
    - součástí Charty ke zejména vyjádření vztahu k ústředním vládám, role vlád a státu je důležitá ve smyslu zajištění dostatečné ochrany proti nezasahování vlády do rozhodování samospráv v oblasti jejich vlastní působnosti
    - přijetím Charty jsou státy, které ji ratifikovaly, zavázány k tomu, aby byla zajištěna politická, správní a finanční nezávislost samosprávy
    - Charta ve svých základních ustanoveních určuje nutnost ústavního a zákonného zakotvení místní samosprávy a vytváří zásady tykající se povahy a rozsahu působnosti a pravomocí místní samosprávy
    - Charta vymezuje také vhodným způsobem správné dohled nad činností místní samosprávy
    - Chartu lze obsahově rozčlenit do těchto úseků:
      - státní dozor nad místní samosprávou
      - finanční záruky práva na místní samosprávu
      - asociační právo místní samosprávy
      - právo na ochranu práva na místní samosprávu
      - ústavní garance práva na místní samosprávu
      - materiální definice práva na místní samosprávu
      - organická definice práva na místní samosprávu
      - rozsah práva na místní samosprávu
      - záruky dostatečného rozsahu práva na místní samosprávu
      - princip konsensuální změny hranic územních celků
      - organické záruky práva na místní samosprávu
-

Územní samospráva

- složka VS (státní, veřejná, územní)
- subjekty VS – vykonávají vlastním jménem a na vlastní odpovědnost
- samospráva = projev decentralizace VS
- delegace = kdy stát deleguje část práce na územní samosprávu
  - nositeli územní samosprávy jsou územní samosprávné celky, jimiž jsou v ČR obce (základní územní samosprávné celky) a kraje (vyšší územní samosprávné celky)
  -

Kraje

- 13 krajů a Praha = vyšší územně samosprávné celky
  - + 8 dalších krajů (zákon 36/1960) – kraje jako správní obvody – nesouhlasily s těmi samosprávnými, označují se podle světových stran - používá se pro přímé vykonavatele VS (soudy, státní zastupitelství, Policie ČR, ...)
-

- územní základ
    - územní samosprávné celky vykonávají svou působnost v rámci svého území vymezeného hranicemi oddělujícími je od jiných územních samosprávných celků
    - každá část území ČR je součástí některé obce, výjimkou jsou vojenské újezdy
    - obec tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce, obec má jedno nebo více souvislých katastrálních území
    - podle platné právní úpravy v ČR se rozlišují následující změny území hranic (sloučení, připojení, oddělení, změny hranic)
    -
  - osobní základ
    - územní společenství občanů, která mají právo na samosprávu
    - zákon o obcích považuje základ osobního složení občany obce, jimiž jsou fyzické osoby, které jsou státními občany ČR a jsou v obci hlášeny k trvalému pobytu
    - z širšího pohledu lež mezi osoby tvořící základ obcí a krajů řadit i osoby, které mají právně kvalifikovaný vztah k jejich území:
      - cizinci s trvalým pobytem na území obce
      - osoby, které jsou vlastníky nemovitostí na území obce
    - s občanstvím obce je spojena řada práv vůči samosprávnému celku, jde zejména o:
      - právo volit a být volen do zastupitelstva
      - právo účastnit se místního referenda
      - právo podat orgánům obce návrhy, připomínky a
-

Typy obcí

- obce
- městysy (obec do roku 1954 nebo jí prohlásí předseda PS, rozhodne o tom po vyjádření vlády) – pouze otázka terminologická, žádné výhody
- města – (historicky nebo obec, která má více jak 3000 a byla prohlášena městem předsedou PS, vláda usnesením stanoví pravidla, jaká musí mít obec, aby mohla být městem nebo městysem), počet obyvatel se bere k 1. lednu, ve kterém se roce se rozhoduje o povýšení na město; město --> na obec – dnes to už není možné
- statutární města – všechna krajská města a další velká města – stanoveny zákonem
  - mohou se členit na obvody a části (ty mají vlastní samosprávné orgány)
  - členění se provádí statutem

Typy obcí

- obce
- městysy (obec do roku 1954 nebo jí prohlásí předseda PS, rozhodne o tom po vyjádření vlády) – pouze otázka terminologická, žádné výhody
- města – (historicky nebo obec, která má více jak 3000 a byla prohlášena městem předsedou PS, vláda usnesením stanoví pravidla, jaká musí mít obec, aby mohla být městem nebo městysem), počet obyvatel se bere k 1. lednu, ve kterém se roce se rozhoduje o povýšení na město; město --> na obec – dnes to už není možné
- statutární města – všechna krajská města a další velká města – stanoveny zákonem
  - mohou se členit na obvody a části (ty mají vlastní samosprávné orgány)
  - členění se provádí statutem

Samostatnou působností rozumíme výkon těch činností, které nejsou vykonávány v tzv. přenesené působnosti nebo nejsou svěřeny krajům. V samostatné působnosti obec hospodaří s majetkem obce, vytváří orgány zastupitelstva, zřizuje obecní policii, rozhoduje o bytové politice obce. K výkonu samostatné působnosti vydává obec obecně závazné vyhlášky.

Výkon státní správy obcemi označujeme jako **přenesenou působnost**. Tuto činnost převážně vykonávají obce s přenesenou a rozšířenou působností, uvedené v přílohách k zákonu č. 314/2002 Sb.

Samospráva: obce a kraje

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Orgány obce:

- Zastupitelstvo, které má podle velikosti obce nejméně 5 členů
  - Rada obce. Volí se ze členů zastupitelstva v obcích, kde zastupitelstvo má alespoň 15 členů
  - Starosta, případně místostarosta jsou voleni zastupitelstvem z jeho členů. V obcích, kde se nevolí rada, vykonává její pravomoci starosta. Starosta je výkonným orgánem v malých obcích základního typu, kde na obecním úřadu nepracují profesionální zaměstnanci.
  - Obecní úřad je výkonným orgánem obce jak v samostatné, tak přenesené působnosti, a napomáhá v činnosti dalším orgánům obce
  - Zastupitelstvo zřizuje výbory a komise jako iniciativní a poradní orgány
  - Každé zastupitelstvo je povinno zřídit kontrolní a finanční výbor a v obcích, kde se alespoň 10% obyvatel hlásí k národnostní menšině, se zřizuje výbor pro národnostní menšiny. V čele výboru stojí vždy zastupitel
  - Zvláštní orgány obce zřizuje starosta na základě zvláštního právního předpisu k výkonu přenesené působnosti
-

Podle usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem 15 Ca 50/2006, rozh. č. 1175, Sb., rozh. NSS, 6/2007 Zřídí-li obec školskou právnickou osobu, která je právnickou osobou v její přímé řídicí a kontrolní působnosti, představuje odvolání ředitele tohoto zařízení pracovněprávní úkon učiněný jeho zřizovatelem, a nikoliv úkon orgánu územní samosprávy učiněný v rámci výkonu veřejné moci (§ 166, odst. 4 a 5, zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona).

NSS, 3 Ans 9/2005, rozh. č. 1075, Sb., rozh. č. 3/2007 Při nakládání s vlastním majetkem a hospodaření s ním vystupuje obec jako účastník soukromoprávních vztahů, nikoli jako nositel moci veřejné (§ 34, odst. 1, zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze). Usnesení zastupitelstva obce, jímž byl schválen k prodeji pozemek ve vlastnictví obce, není rozhodnutím, jímž by obec autoritativně rozhodovala o veřejných subjektivních právech fyzických a právnických osob, a nelze je tudíž napadnout žalobou ve správním soudnictví. Soud takovou žalobu odmítne podle § 46, odst. 1, písm. a), s. ř. s. pro nedostatek podmínek řízení.

Samospráva: obce a kraje

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FACULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Kraje Krajské zřízení bylo zakotveno v ústavním zákoně č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Tento zákon byl následně novelizován ústavním zákonem č. 176/2001 Sb., kdy byly změněny názvy některých krajů tak, aby odpovídaly historickým tradicím. Z uvedeného vyplývá, že kraje je možno zřídit, zrušit, přejmenovat nebo změnit jeho sídlo pouze ústavním zákonem. Hranice kraje lze upravit pouze zákonem. Veřejnoprávní smlouva k úpravě území tedy nepřichází v úvahu. Krajů máme v současné době 14, neboť hlavní město Praha tvoří samostatný kraj.

Krajské zřízení je provedeno zákonem č.129/2000 Sb., o krajích. Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu. Kraj je vymezen jako veřejnoprávní korporace, s vlastním majetkem a příjmy vymezenými zákonem, která hospodáří podle vlastního rozpočtu a má samostatnou majetkovou odpovědnost. Orgány kraje jsou zastupitelstvo, které má nejméně 45 členů. Dále rada kraje s devíti nebo jedenácti členy. V čele krajského úřadu a kraje stojí hejtman, volený z řad zastupitelů

Samospráva: obce a kraje

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Do **samostatné působnosti** kraje patří především hospodaření s majetkem předkládání návrhů zákonů nebo zajištění dopravní obslužnosti. V samostatné působnosti jsou vydávány obecně závazné vyhlášky.

Výkon státní správy je kraji svěřen zákony a krajský úřad při této činnosti vykonává dohled nad obcemi ve svém správním obvodu.

V **rámcí přenesené působnosti** vydává krajský úřad nařízení. Kraje se sdružují do Asociace krajů České republiky, což je zájmové sdružení právnických osob, které prosazuje jejich zájmy zejména v souvislosti s výkonem samosprávy. Obce i kraje mají právo na znak a prapor, které přiděluje předseda Poslanecké sněmovny, pokud tyto insignie nevznikly již historickým vývojem.

Individuální správní akty

- jednostranné rozhodnutí, kterým vykonavatel veřejné správy v konkrétním případě řeší právní poměry individuálně určených osob (adresátů)
  - Základní znaky:
    - individuálně určená věc i adresáti
    - je vydán na základě zákona
    - jednostranný autoritativní výrok o právech a povinnostech adresátů
    - adresáti jsou v nerovném postavení vůči vykonavateli veřejné správy
    - je právně závazný a státní mocí vynutitelný
-

Správní akty – členění

A) podle povahy právních následků:

konstitutivní – zakládají, mění nebo ruší práva a povinnosti FO či PO

deklaratorní – autoritativně stvrzují již existující právní vztahy (nemění právní postavení adresáta)

B) podle okruhu osob, které zavazuje:

akty in personam - vztahují se k osobám

akty in rem – vztahující se k věci (např. nemovitosti)

C) podle procesního režimu:

správní akty vydávané v obecném správním řízení (správní řád)

správní akty vydávané dle zvláštních zákonů a správního řádu (zvláštní správní řízení)

správní akty vydávané mimo režim správního řádu

D) členění správních aktů podle obsahu:

- **meritorní (materiální) akty** - rozhodnutí o hmotných právech a povinnostech fyzických a právnických osob, je cílem celého řízení
  - **procesní akty** - rozhodnutí o procesních právech a povinnostech účastníků řízení, cílem je regulovat průběh řízení (dle s.ř. usnesení)
-

Náležitosti správních aktů:

- a) **kompetenční** – musí být splněna pravomoc a působnost pro vydání správního aktu, který dále musí být vydán věcně a místně příslušným orgánem
- b) **obsahové** – skladba rozhodnutí (výroková část, odůvodnění a poučení o opravném prostředku)
- c) **procedurální** – musí splňovat požadavky na postup správního orgánu při vydávání správního aktu
- d) **vnější forma** – písemná (datum, č.j., razítko, podpis)

Příklad výrokové části rozhodnutí:

„Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, jako správní orgán příslušný dle § 123 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení s účastníkem řízení, kterým je statutární město Brno se sídlem Dominikánské nám.1, 601 67 Brno, ve věci pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky č. 11/2016 o regulaci plavby plavidel se spalovacími motory na části Brněnské vodní nádrže pro možný rozpor se zákonem, vydává toto rozhodnutí.“

Vlastnosti správních aktů

- právní moc – správní akt je konečný (nelze podat řádné opravné prostředky)
  - nelze správní akt již změnit nebo zrušit (s výjimkou mimořádných opravných prostředků)
  - v dané věci již nelze opětovně rozhodnout (překážka rei iudicatae, opět výjimky stanovené zákonem)
  - podmínkou je řádné oznámení adresátovi
  - účinnost = způsobilost navodit daná práva, je možno je vykonat
  - Vynutitelnost = vymahatelnost/vykonatelnost, lze vymáhat uloženou povinnost, např. formou správní exekuce
  - Nutné je uplynutí lhůty k dobrovolnému splnění povinnosti
  -
-

Fikce a domněnka vydání správních aktů

- stejné účinky jako správní akt může mít i nečinnost správního orgánu, jemuž přísluší správní akt vydat □ tento následek nečinnosti musí být výslovně upraven zákonem □ v těchto v našem právu zcela ojedinělých případech lze hovořit o fikci nebo o nevyvratitelné domněnce vydání správního aktu
  - fikce
    - u fikce se vychází ze skutečnosti, že správní akt nebyl vydán
  - domněnka
    - nezáleží na tom, zda akt byl vydán, ale vychází se z toho, že nebyl oznámen
    - na účinky domněnky vydání správního aktu nemá žádný vliv případné pozdější oznámení aktu
  - fikce i domněnka může být pozitivní(vyhovění žádosti) i negativní(zamítnutí žádosti)
smyslem je ochrana adresáta před nečinností SO
-

Vady správních aktů

Při činnosti orgánů VS může docházet k chybám (právní i faktické)

- presumpce správnosti - vyjadřuje předpoklad bezvadnosti, platnosti rozhodnutí, a to až do doby, než se stanoveným postupem prokáže opak.
  - jde o uplatnění principu právní jistoty a principu dobré víry v platnost správních aktů
  - rozhodnutí, které je ve skutečnosti vadné, je považováno za správné, dokud není příslušným orgánem své platnosti zbaveno
  - důležitý je stupeň závažnosti či charakter vad
  - Např. chyby v psaní či počtech jsou vady lehko odstranitelné (oprava správního aktu)
  - Správní akty věcně nesprávné - správní úřad nezodpověděl správně skutkovou otázku, např. neúplné zjištění skutkového stavu- (nezohlednění některé důležité okolnosti)
  - k nápravě slouží opravné prostředky
  - způsob nápravy vad – změna či zrušení správního aktu
  - Správní akty nezákonné: rozpor se zákonem či jiným právním předpisem
  - Nápravné prostředky
-

DONUCOVACÍ ÚKONY

- faktická neformální správní činnost, která je uskutečňována na základě zákona a jejímž prostřednictvím jednotlivé úřední osoby v konkrétních případech zasahují do správních poměrů fyzických osob, popřípadě právnických osob (často doplňovací otázka)
- základní znaky:
  - o neformálnost – tím se odlišují od správních aktů
  - o právní závaznost – tím se odlišují od právně nezávazných správních úkonů
  - o lze ho provést tehdy, když nastanou zákonem předvídané okolnosti
  - o donucovací úkon není přímým důsledkem nějakého formálního procesu
  - o proti donucovacím úkonům není přípustná nutná obrana, výjimkou je pokud by úředník jednal v excessu

FAKTICKÝ POKYN

- je správní úkon zákonem zmocněné jednotlivé úřední osoby, spočívající ve vyslovení zákazu nebo příkazu určitého jednání, který je jeho adresát povinen respektovat
  - tento úkon není výsledkem žádného formálního řízení, k udílení dochází typicky „v terénu“, mimo prostory vykonavatelů veřejné správy
  - jejich formu zákon zpravidla nepředepisuje a z povahy věci vyplývá, že úkon bude učiněn ústně
  - př. při účasti na provozu na pozemních komunikacích je každý povinen kromě jiného řídit se pokyny příslušníků Policie ČR ve služebním stejnokroji
  - rozdělení
-

BEZPROSTŘEDNÍ ZÁSAHY

- správní činnost k odvrácení nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněný zájem
- aby mohl být bezprostřední zásah realizován, musí být splněny 3 základní předpoklady:
  - musí existovat speciální zákonné zmocnění k bezprostřednímu zásahu
  - právem chráněný zájem (bezpečnost života, zdraví, majetku) musí být bezprostředně a zjevně ohrožen nebo poškozen, bezprostřední zásah směřuje především vůči porušiteli
  - musí jít o takovou situaci, kdy nebezpečí nelze odvrátit jinak, bezprostřední zásah má tedy subsidiární povahu
  - před provedením bezprostředního zásahu může být povinnost upozornit nebo varovat dotčené osoby (stůj nebo střelím)

EXEKUČNÍ ÚKONY

- těmito úkony je povinný donucován ke splnění již dříve uložené povinnosti, kterou dobrovolně nesplnil
- předpokladem pro jejich provádění je exekuční příkaz, který vydává správní orgán příslušný provést správní exekuci formou usnesení
- konkrétné forma činnosti orgánů veřejné správy
- exekuce - vymáhání peněžitých (častější; můžou se podílet i třetí osoby – peněžní ústav) a nepeněžitých (předvedení osoby, vyklizení nemovitosti, odnětí věci)

ZAJIŠŤOVACÍ ÚKONY

- jejich smyslem je zajistit průběh formálního správního procesu
  - mohou mít různou podobu
  - faktickým pokynem je předvolání nebo předvedení
-

BEZPROSTŘEDNÍ ZÁSAHY

- správní činnost k odvrácení nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněný zájem
- aby mohl být bezprostřední zásah realizován, musí být splněny 3 základní předpoklady:
  - o musí existovat speciální zákonné zmocnění k bezprostřednímu zásahu
  - o právem chráněný zájem (bezpečnost života, zdraví, majetku) musí být bezprostředně a zjevně ohrožen nebo poškozen, bezprostřední zásah směřuje především vůči porušiteli
  - o musí jít o takovou situaci, kdy nebezpečí nelze odvrátit jinak, bezprostřední zásah má tedy subsidiární povahu
  - o před provedením bezprostředního zásahu může být povinnost upozornit nebo varovat dotčené osoby (stůj nebo střelím)

EXEKUČNÍ ÚKONY

- těmito úkony je povinný donucován ke splnění již dříve uložené povinnosti, kterou dobrovolně nesplnil
- předpokladem pro jejich provádění je exekuční příkaz, který vydává správní orgán příslušný provést správní exekuci formou usnesení
- konkrétné forma činnosti orgánů veřejné správy
- exekuce - vymáhání peněžitých (častější; můžou se podílet i třetí osoby – peněžní ústav) a nepeněžitých (předvedení osoby, vyklizení nemovitosti, odnětí věci)

ZAJIŠŤOVACÍ ÚKONY

- jejich smyslem je zajistit průběh formálního správního procesu
  - mohou mít různou podobu
  - faktickým pokynem je předvolání nebo předvedení
-

Správní akty – formy činnosti

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEREJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Forma	Předmět	Adresát	Specifikum
<ul style="list-style-type: none"> • Normotvorná - VS působí jako autor závazných obecně platných předpisů - norem	<ul style="list-style-type: none"> • Abstraktní – není vydán k řešení konkrétního problému (řeší okruh situací obecně – ty co existují nebo vzniknou později) – zákaz vstupu zvířat do parku	<ul style="list-style-type: none"> • Abstraktní – předem nevymezený okruh adresátů (občané města, vodáci sjíždějící řeku, ...)	<ul style="list-style-type: none"> • Obecně závazné vyhlášky (samospráva) • Nařízení (státní správa) • Interní předpisy • Statutární předpisy (samospráva) • ☐ právo autonomní normotvorby (OZV, NAŘ.) • ☐ nařizovací pravomoc u nařízení
<ul style="list-style-type: none"> • Správní akt - individuální správní rozhodnutí • Veřejnoprávní smlouvy - mají konsensuální charakter	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétně • Konkrétně	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétně – povolení, správní trestání, platební výměr, ... • Konkrétně – další strana(y) smlouvy • - mohou být i abstraktní – př.: v přenašeni přenesené působnosti na jinou obec – týká se všech občanů	<ul style="list-style-type: none"> • Konsensus = souhlasné vyjádření vůlí; dvou a vícestranné • ☐ správně by se měl vyjadřovat jako správně právní smlouvy • Bezformální charakter • - vydání pokynu nemusí předcházet žádný právem předepsaný proces • - nemusí mít žádnou vnější podobu (
<ul style="list-style-type: none"> • Faktické pokyny	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétní	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétní	<ul style="list-style-type: none"> • Nižší intenzita právních účinků • - půjde stále o výkon VS, zároveň nebude přímo zasahovat do <u>právního</u> postavení adresátů - nebude zakládat, měnit, rušit povinnosti a práva (př.: stanoviska, doporučení, výpisy z rejstříků - trestů, nepovítestí, ...), mají povahu
<ul style="list-style-type: none"> • Úkony - neregulativní	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétní	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétní	

- náhradu škody lze žádat, byla-li škoda způsobena při výkonu státní moci, tak územních samosprávných celků, byla-li škoda způsobena při výkonu pravomocí svěřených jim zákonem v rámci přenesené působnosti
  - odpovědnost státu není omezena jen na škodu, kterou způsobily jeho orgány, ale vztahuje se i na škodu, kterou způsobily právnické a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla státem svěřena
  - stát i územní samosprávné celky odpovídají podle zákona č. 82/1998 Sb. za škodu, která byla způsobena rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, a to pouze při výkonu veřejné moci
  - odpovědnosti za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. se nelze zprostit, jde proto o absolutní objektivní odpovědnost
-

Náhrada škody ve veřejné správě

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Škoda způsobená nezákonným rozhodnutím:

- musí se jednat o zrušené rozhodnutí po vyčerpání opr.prostředků;
- náhrada škody náleží osobám, kteří byli účastníci i ti, kteří nebyli, ale měli být
- promlčení 3 roky od doručení zrušovacího rozhodnutí, objektivní lhůta 10 let

Škoda způsobená nesprávným úředním postupem:

- porušení povinnosti učinit úkon či vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě
- nesprávným postupem není vydání nezákonného rozhodnutí;

Nesprávnost: protiprávnost, opomenutí, jiné formy nečinnosti, apod.

- promlčení 3 roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o náhradě škody a o tom, kdo odpovídá
-

Rozsah náhrady škody:

- skutečná škoda, ušlý zisk
  - v rozsahu dle § 31 náhradu nákladů
  - regresní úhrada – nahradil-li stát škodu, požadovat stát požadovat úhradu škody na úředních osobách a na ÚSC, pokud škodu způsobili, a dále na osobách, které se podílely na porušení povinnosti
  - postihuje se pouze zaviněné porušení
- + odpovědnost podle zvláštních předpisů:
- zákon o PČR, o BIS, o ozbrojených silách, o státní kontrole, o správě daní a poplatků, o ochraně osobních údajů
-

- dvoustranné nebo vícestranné správní úkony, které zakládají, mění nebo ruší vztahy správního práva
  - alespoň jednou stranou je vždy subjekt **veřejné správy**
  - smlouva mezi vykonavatelem veřejné správy a adresátem veřejné správy, která je uzavírána namísto vydání správního aktu tam, kde to dovoluje povaha věci a kde lze účelu lépe dosáhnout smluvní cestou
  - prostřednictvím veřejnoprávních smluv může v mezích zákona docházet k přesunům působnosti a pravomoci subjektů veřejné správy nebo k úpravě způsobu jejich výkonu – plnění úkolů veřejné správy
  - obecnou úpravu veřejnoprávních smluv v našem právním řádu přinesl s účinností od 1. 1. 2006 správní řád
  - veřejnoprávní smlouvy musí být v souladu se zákony a ostatními právními předpisy
  - veřejnoprávní smlouvy jsou posuzovány podle svého obsahu
  - veřejnoprávní smlouva musí být písemná, a projev vůle na téže listině
-

- 1) **veřejnoprávní smlouvy subordinační** – mezi subjekty veřejné správy a fyzickou nebo právnickou osobou, vůči nimž směřuje výkon veřejné správy = VS a adresát VS – smlouva bude obsahovat právě ten předmět s veřejnoprávním charakterem – nezakládá ale podřízenost vztahy – adresát je stále vně stojícím, který se dobrovolně zaváže k plnění nějakého úkonu
- dohoda na podporu zaměstnanosti
  - dohoda o zabezpečení pracovní rehabilitace a dohoda o zabezpečení poradenství
  - dohody o přípravě k práci
  - dohoda o vytvoření chráněného pracovního místa a dohoda o vytvoření chráněné pracovní dílny
  - dohody o rekvalifikaci
  - dohoda o vytváření veřejně prospěšných prací a dohoda o vytváření společensky účelných pracovních míst
  - dohody o poskytnutí příspěvků v rámci aktivní politiky zaměstnanosti
  - dohoda o poskytnutí hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst a dohoda o poskytnutí hmotné podpory rekvalifikace nebo školení
  - smluvní ochrana přírody
  - smlouvy o závazku veřejné služby v oblasti silniční dopravy
  - smlouvy o závazcích veřejné služby v oblasti drážní dopravy
  - dohody o realizaci programů snižování emisí látek znečišťujících ovzduší
  - dohoda o zařazení do aktivní zálohy
-

- 1) **veřejnoprávní smlouvy koordinační** – mohou být uzavírány mezi různými subjekty VS
- na obou stranách bude vystupovat VS, nositel VM
  - smlouvy týkající se výkonu přenesené působnosti obcí
  - smlouva o zveřejňování obsahu úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup
  - smlouva o provozování elektronické podatelny
  - dohoda o výkonu působnosti stavebního úřadu pro jinou obec
  - smlouva týkající se výkonu působnosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností
  - smlouva týkající se plnění úkolů obecní policie
  - dohoda o sloučení obcí
  - dohoda o připojení obce k jiné obci
  - dohoda o změně hranic obcí
  - smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí
  - dohoda o zpracování společného plánu odpadového hospodářství původce odpadů
  - smlouva o spolupráci mezi obcemi ke splnění konkrétního úkolu samostatné působnosti
  - dohoda o vytvoření společného školského obvodu spádové školy
  - smlouva o spolupráci mezi kraji ke splnění konkrétního úkolu samostatné působnosti
-